

De liedjes die we zingen

Waar haalt ie ze vandaan! Vers terug van zomerreces legt Paul Michèl ons een stuk voor met de naam Robin Goodfellow. Nooit van gehoord en weldra bleek dat het niet simpel was om de tekst te begrijpen. Het is weliswaar maar Engels, maar er komen veel woorden in voor die zeker niet alledaags zijn.

Dat werd dus zoeken op [www dot nogwat dot](http://www.dot.nogwat.dot) en zo. En dan blijkt dat het niet zomaar een tekst is, want zowel aan de inhoud als de naam van het lied kleven mooie verhalen en grote namen.

Om te beginnen is de tekst is van de dichter A. Nonym die volgens de opgave leefde in de zeventiende eeuw. Helaas is hij van een geheime en naamloze club en daar kan ik dus niet veel over zeggen, maar op een van de sites waar de tekst wordt vermeld staat dat ze in de middeleeuwen geregeld werd voorgedragen door de hofnarren van het Huis Tudor. Dat is het Koninklijk Huis waartoe ook de heer Koning Hendrik de Achtste behoorde. Deze Royalty met zijn dikke nek versleet in zijn doorluchtige leven 6 vrouwen en daar ging hij niet zachtzinnig mee om. Hij presteerde het zelfs om er een de kop af te laten slaan omdat die kop hem kennelijk niet meer beviel. Aan zo'n hof kun je wel wat scherts en jolijt gebruiken, toch?

Je weet dat een hofnar zijn Heer en diens Gemalin vrijwel alles kon zeggen als het maar spottenderwijs was. De spot drijven met van alles en nog wat hadden de "jesters" daarom tot hun vak gemaakt, misschien waren ze wel de eerste stand-up komedianten!

Ik vond het rijmpje lastig te duiden en heb daarom uren op het internet gezocht in allerlei etymologische, slang en andere on-line woordenboeken. Ook artikelen over de sprookjesfiguren zoals Robin Hood, de Groene Man en dergelijke gaven hints over de inhoud en hebben bijgedragen aan het beeld dat ik vanuit de tekst en de achtergrondinformatie van dit lied heb gekregen: *Volgens mij is het een spotdicht op de goedgelovigheid van mensen.*

De vrijwel letterlijke vertaling van “Robin Goodfellow”

And can a physician make sick men well? And can a magician a fortune divine?	En kan een dokter zieke mensen beter maken? En kan een tovenaar het fortuin voorspellen?
Without lily, germander, and sops in wine? With sweetbriar, and bonfire, Strawberry--wire and columbine	Zonder lelie, gamander en anjers? Met egelantier en vreugdevuur, aardbeischeuten en akelei
Within and out, in and out, round as a ball, Hither and thither and straight as a line With lily, germander, and sops in wine? With sweetbriar, and bonfire, Strawberry-wire and columbine	Van binnen en van buiten, door en door, rond als een bal Hier en daar en recht als een lijn Met lelie, gamander en anjers Met egelantier en vreugdevuur, aardbeischeuten en akelei
When Saturn did live there lived no poor Beggars and kings on roots did dine	Toen Saturnus leefde waren er geen armen Bedelaars en koningen dineerden met wortels
With lily, germander, and sops in wine? With sweetbriar, and bonfire, Strawberry-wire and columbine	Met lelie, gamander en anjers Met egelantier en bonfire, aardbeischeuten en akelei.

Er worden mijns inziens in de tekst twee vragen gesteld over de dokter en tovenaar:

*Kan een dokter mensen beter maken?
Kan een tovenaar je de toekomst voorspellen?
Kunnen ze dat **zonder** kruiden en vuur?*

*Kan hij(de dokter) je buitenkant, je binnenkant, door en door en helemaal rondsom beter maken? (rond als een bal)
En kan hij (de tovenaar) waar je ook zal zijn (“hier en daar”), helemaal eerlijk je toekomst voorspellen? (straight betekent ook “eerlijk”).
Kunnen ze dat als ze **wel** kruiden en vuur gebruiken?*

Dan volgt het spottende commentaar van de hofnar:

*Ja, ja, toen Saturnus (de god van de landbouw) nog leefde
waren er geen armen en aten bedelaars en koningen
plantenwortels.
Met kruiden en vuur, 't zal wat, dat geloof je toch zeker zelf niet!*

Inhoudelijk zitten er duidelijk verwijzingen naar zaken die tot op de dag van vandaag nog wel bekend zijn. Aan bloemen en planten wordt nog steeds een speciale werking toegeschreven en daarom heb ik opgezocht wat in dit verband de bloemen lily, germander en de sops-in-wine bewerkstelligen en wat de andere opmerkingen te betekenen hebben.
Let op want het wordt steeds interessanter!

De lelie, de gamander en de anjer zin voor de dokter, want de lelie staat voor behoud van zuiverheid en jeugd. De gamander zou helpen tegen jicht, maar ze kan ook je dood betekenen en de anjer geeft kracht en welbevinden aan zieken. (Het geheim van prins Bernhard?)

De tweede regel is voor de tovenaar. Hij kan uit allerlei zaken de toekomst voorspellen. Onze tovenaar gebruikt daarvoor de grillige vormen van de egelantiertakken, die van vlammen en rook en hij snoept daarbij akelei, want dat kruid geeft hem inspiratie voor voorspellende kracht. Tegenwoordig zouden we zeggen dat je er van gaat hallucineren.

En als ik het bij het verkeerde eind heb, dan is het toch een mooi verhaal!

Maar wie is dan die Robin Goodfellow?

Een van de meest populaire karakters in de engelse folkore is een fee, de kabouter, een duivel of de kwade genius die luistert naar de naam Puck. Hij kon van gedaante veranderen en die eigenschap gebruikte hij om onheil te stichten, want daar had hij nu eenmaal een enorme lol in. Zo kon hij in een paard veranderen en dan een wilde rit houden met iemand op zijn rug. Soms dumpte hij zijn passagier dan in het water en moesten ze maar zien of ze zich konden redden. Wat een lekker joch.....

Een vriendelijker status kreeg de Puckfiguur toen William Shakespear hem in zijn "Midzomernachtdroom" als Robin Goodfellow naast Oberon liet optreden.

Robin Goodfellow was niet alleen beroemd om zijn gedaantewisselingen en het misleiden van reizigers. Hij kon ook heel behulpzaam zijn als huiskabouter. Hij maakte dan huizen schoon in ruil voor room of melk. Maar als hij nieuwe kleren kreeg aangeboden, stopte hij onmiddellijk met schoonmaken en ging terug naar zijn geheime plek in het bos, net als Robin Hood. Kortom, Robin is een sprookjesfiguur en dat past bij een kinderliedje!

De Componist

Er zijn verschillende componisten geweest die deze tekst op muziek hebben gezet. De voor mij de bekendste is Robin Williamson die het nummer op zijn CD "Songs for Children of all Ages" heeft opgenomen onder de naam "Fools Song". Dat refereert ook al weer aan goedgelovigheid.

Maar van Brian Longthorpe, de componist van "onze" versie is niks te vinden en daarom heb ik de muziekuitleverij in het Engelse York aangeschreven. Je ziet boven de partituur "Eboracum" staan, dat is de Romeinse naam voor York. Ik heb ze gevraagd naar een CV van deze componist omdat ze op hun website van veel van door hun uitgegeven componisten een verkorte levensloop hebben staan. Binnen twee dagen had ik een antwoord waarin ze aankondigden dat men niet over informatie beschikt, maar.....de muziekuitleverij zal bij de nabestaanden van wijlen Brian Longthorpe vragen om een korte biografie. Super hè. Als ze er werkelijk in slagen om aan informatie te komen, dan zal ik dat in een volgende Resonant publiceren. Mooie stad trouwens, York, veel mooier dan New York. Er ligt nog een imposante stadsmuur omheen en als je de kans krijgt, ga er dan eens heen en vergeet dan niet om de York Minster, de Shambles en het museum te bekijken!

John van Halderen, augustus 2004